

KRS 0000774495; REGON 382708869; NIP 8943138822
ul. Ludwika Solskiego 13, 52-401 Wrocław
sekretariat@sdwsp.wroclaw.pl
<https://sdwsp.wroclaw.pl>

Wrocław, 15 lipca 2021 r.

Opinia w sprawie projektu zmian w ustawie -Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw

Dyrektorzy zrzeszeni w Stowarzyszeniu Dyrektorów Wrocławskich Szkół Podstawowych są poważnie zaniepokojeni kierunkiem w jakim zmierzają proponowane zmiany i wyrażają stanowczy sprzeciw rozwiązaniom opisanym w opracowanym projekcie zmian w ustawie – Prawo Oświatowe oraz niektórych innych ustaw.

Zapis wskazany w projekcie zmian w art. 1 pkt 3) w planowanym ust. 6a stanowi, że: „W przypadku gdy dyrektor szkoły lub placówki nie zrealizuje w wyznaczonym terminie zaleceń, o których mowa w ust. 4, organ sprawujący nadzór pedagogiczny może wezwać dyrektora szkoły lub placówki do wyjaśnienia przyczyn niezrealizowania zaleceń. Dyrektor szkoły lub placówki przekazuje wyjaśnienia organowi sprawującemu nadzór pedagogiczny w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania.” Aktualnie obowiązujące przepisy stanowią, że w czasie kontroli realizacji zaleceń wizytator sprawdza poziom ich realizacji i wówczas dyrektor składa wyjaśnienia. Nie potrzeba więc nowych restrykcyjnych rozwiązań tylko wsparcia.

Brak jest uszczegółowienia o jakie inne, niż wynikające z nadzoru pedagogicznego konkretnie zalecenia chodzi – wskazywany ust. 4 bardzo ogólnie mówi o zaleceniach wynikających z przeprowadzonych czynności nadzoru pedagogicznego. Obawiamy się więc, że powodem odwołania dyrektora nie będą przyczyny merytoryczne, stanowiące do tej pory zakres obowiązków dyrektorów.

Niepokój wzmacniają proponowane zapisy ust. 6c: „Jeżeli dyrektor szkoły lub placówki nie zrealizuje zaleceń w ostatecznym terminie, o którym mowa w ust. 6b, organ sprawujący nadzór pedagogiczny może wystąpić do organu prowadzącego szkołę lub placówkę z wnioskiem o odwołanie dyrektora szkoły lub placówki w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia.” w zestawieniu z planowanym ust 6e: „Organ prowadzący szkołę lub placówkę odwołuje dyrektora szkoły lub placówki w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 6c, i niezwłocznie informuje o tym organ sprawujący nadzór pedagogiczny.”, ust 6f.: „W przypadku gdy organ prowadzący szkołę lub placówkę nie odwoła dyrektora szkoły lub placówki w terminie, o którym mowa w ust. 6e, powierzenie stanowiska dyrektora szkoły lub placówki wygasa po upływie 14 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 6c.” oraz ust. 6g.: „Wygaśnięcie powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki, o którym mowa w ust. 6f, stwierdza

organ sprawujący nadzór pedagogiczny. Informację o wygaśnięciu powierzenia stanowiska dyrektora szkoły lub placówki organ sprawujący nadzór pedagogiczny niezwłocznie przekazuje organowi prowadzącemu szkołę lub placówkę.”

Zastrzeżenia budzą też zapisy ust. 6a – 6g a także projektowane zmiany w art. 66 ust 1 pkt 2: *„W przypadkach szczególnie uzasadnionych, po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 8, dla uczniów szkół artystycznych, prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego – ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, może odwołać nauczyciela ze stanowiska kierowniczego w czasie roku szkolnego bez wypowiedzenia; wymogu uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty nie stosuje się w przypadku szkół i placówek prowadzonych przez ministrów.”*

Nie wskazując o jakie szczególne uzasadnienia chodzi, tworzy się okoliczność, w której dyrektor szkoły będzie w bardzo niekorzystnej sytuacji prawnej w porównaniu z innymi pracownikami instytucji publicznych i ich ochroną wynikającą z prawa pracy.

Niezrozumiały jest też brak ewentualności zajęcia stanowiska przez organ prowadzący w sprawie zgłaszanego przez organ nadzoru pedagogicznego odwołania dyrektora. Organy samorządu, finansujące wiele obszarów działalności szkół niezabezpieczonych w dotacji państwowej, w planowanych przepisach sprowadzone są wyłącznie do instrumentalnego wykonania decyzji o odwołaniu dyrektora bez możliwości apelacji chociażby do sądu administracyjnego czy sądu pracy.

Uważamy, że zapisy umożliwiające zwalnianie bez wypowiedzenia w trakcie roku szkolnego dyrektorów będących także nauczycielami, są niezgodne z prawami pracowniczymi w oświacie.

Dlatego propozycje rozwiązań dotyczących powodów odwoływania dyrektorów ze stanowiska budzą ogromny niepokój i tym samym sprzeciw środowiska kadry kierowniczej.

Nie widzimy też żadnego merytorycznego uzasadnienia dotyczącego wprowadzania zmian w procedurze konkursowej. Aktualny stan wydaje się optymalny, bo pomimo swoich niedoskonałości nie uprzywilejowuje żadnego z uczestników postępowania.

Natomiast wprowadzone zasady, o których mowa w art. 1 pkt 5 projektu zmian:

w art. 63: ust. 14. otrzymuje brzmienie:

„14. W celu przeprowadzenia konkursu organ prowadzący szkołę lub placówkę powołuje komisję konkursową w składzie:

- 1) do trzech przedstawicieli organu prowadzącego szkołę lub placówkę;*
- 2) pięciu przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, chyba że organ ten zgłosi mniejszą liczbę swoich przedstawicieli;*

(...)”

po ust. 14 dodaje się ust. 14a–14d w brzmieniu:

„14a. Komisja konkursowa wylania kandydata na stanowisko dyrektora szkoły lub placówki w głosowaniu tajnym.

14b. Przedstawicielom:

1) organu prowadzącego szkołę lub placówkę przysługują w głosowaniu łącznie trzy głosy,

2) organu sprawującego nadzór pedagogiczny przysługuje w głosowaniu łącznie pięć głosów

– niezależnie od liczby przedstawicieli biorących udział w posiedzeniu komisji konkursowej.

14c. Każdemu z przedstawicieli, o których mowa w ust. 14 pkt 3 i 4, przysługuje w głosowaniu jeden głos.

14d. Prace komisji konkursowej są prowadzone, jeżeli w posiedzeniu bierze udział co najmniej czterech przedstawicieli organów, o których mowa w ust. 14 pkt 1–3, w tym co najmniej jeden przedstawiciel każdego z organów, o których mowa w ust. 14 pkt 1 i 2.”,

zagrożają aktualnej równowadze, przejrzystości i demokratycznym wyborom kompetentnego kandydata na dyrektora szkoły.

Znacząca przewaga głosów organu nadzoru pedagogicznego zagraża równości głosów wszystkich członków komisji i sprzyja nierozstrzygnięciu postępowania konkursowego. Taka sytuacja stwarza też niebezpieczeństwo manipulacji, w tym szczególnie może budzić podejrzenia o faworyzowanie przez organ nadzoru pedagogicznego niektórych kandydatów. Oprócz tego planowane wprowadzenie wymogu pozytywnej opinii organu nadzoru pedagogicznego do powołania kandydata przez organ prowadzący przy nierozstrzygniętym konkursie na stanowisko dyrektora szkoły, oddaje rzeczywistą decyzję w ręce Kuratorów. To wskazuje faktyczną intencję tych zmian.

Potwierdzeniem naszych obaw dotyczących ograniczenia autonomii szkół i kierunku narzucania jednego dla wszystkich placówek kierunku rozwoju są dla nas kompetencje nadawane organowi nadzoru pedagogicznego, o których stanowić mają propozycje zapisów dodawanych w art. 86 po ust. 2 ust. 2a–2f w brzmieniu:

„2a. Jeżeli uzgodnione warunki działalności, o których mowa w ust. 2, przewidują prowadzenie zajęć z uczniami, organizacja i prowadzenie tych zajęć wymaga uzyskania pozytywnej opinii kuratora oświaty, a w przypadku szkoły i placówki artystycznej oraz placówki, o której mowa w art. 2 pkt 8, dla uczniów szkół artystycznych – specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust.1, o zgodności programu tych zajęć z przepisami prawa, w szczególności z zadaniami wymienionymi w art. 1 pkt 1–3, 5, 14 i 21.

2b. W celu uzyskania opinii, o której mowa w ust. 2a, dyrektor szkoły lub placówki, nie później niż na dwa miesiące przed rozpoczęciem zajęć, o których mowa w ust. 2a, przekazuje odpowiednio kuratorowi oświaty lub specjalistycznej jednostce nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1, program zajęć oraz materiały wykorzystywane do realizacji programu zajęć, a także pozytywne opinie rady szkoły lub placówki i rady rodziców, o których mowa w ust. 2.

2c. Dyrektor szkoły lub placówki, po uzyskaniu pozytywnej opinii odpowiednio kuratora oświaty lub specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1, przed rozpoczęciem zajęć, o których mowa w ust. 2a, jest obowiązany przedstawić rodzicom niepełnoletniego ucznia lub pełnoletniemu uczniowi:

- 1) pełną informację o celach i treściach realizowanego programu zajęć;*
- 2) odpowiednio pozytywną opinię kuratora oświaty lub specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1;*
- 3) pozytywne opinie rady szkoły lub placówki i rady rodziców, o których mowa w ust. 2.*

2d. Dyrektor szkoły lub placówki udostępnia rodzicom niepełnoletniego ucznia lub pełnoletniemu uczniowi, na ich wniosek, materiały wykorzystywane do realizacji programu zajęć.

2e. Udział w zajęciach, o których mowa w ust. 2a, wymaga pisemnej zgody rodziców niepełnoletniego ucznia lub pełnoletniego ucznia.

2f. Opinie, o których mowa w ust. 2a, nie są wymagane w przypadku organizacji i prowadzenia zajęć w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej.”;

Wynika z nich wprost brak zaufania do opinii wyrażanych przez Rady Szkoły i Rady Rodziców oraz znaczne obniżenie kompetencji tych organów w opiniowaniu organizacji dodatkowych zajęć w szkole. W przewidywanych rozwiązaniach pozytywna opinia Rady Szkoły czy też Rady Rodziców w żaden sposób nie warunkuje pozytywnej opinii organu nadzoru pedagogicznego. Co więcej, **proponowane zapisy zamiast ograniczać biurokrację znacznie ją wzmacniają.**

Uważamy, że projektowane zmiany ograniczają też zasadniczo autonomię szkół w planowaniu jej zadań.

Przepisy prawa oświatowego jednoznacznie wskazują jednoosobową odpowiedzialność dyrektora za wszystkie obszary funkcjonowania szkoły. Nie widzimy potrzeby deprecjonowania rangi dyrektora wskazując, że to organ nadzoru pedagogicznego ma decydujący głos przy powoływaniu i odwoływaniu dyrektora.

Dyrektor szkoły jest liderem postępu, osobą, która wyznacza kierunki działań, moderuje zmiany, a jednocześnie stabilizuje dając oparcie i poczucie bezpieczeństwa nauczycielom, uczniom i ich rodzicom. Nie jest możliwe realizowanie tych celów przy ograniczonej samodzielności, w atmosferze zastraszenia.

Tak postawione zapisy niepokoją zbyt daleko idącą rolą organu nadzoru pedagogicznego. Stawiają go w nadrzędnej roli wobec organów prowadzących i autonomiczności dyrektora. Sprzeciw budzi zagrożenie powrotem do centralizacji władzy uderzającej w samodzielność szkoły jako instytucji publicznej. W dzisiejszych czasach szkole potrzebny jest spokój i poczucie bezpieczeństwa, a dyrektorom wsparcie i partnerstwo. W czasie pandemii dyrektorzy zdecydowanie potrafili przeprowadzić szkołę przez nauczanie zdalne. Byli oparciem dla uczniów, rodziców i nauczycieli. Należy im się szacunek i zaufanie

a nie podważanie kompetencji i wprowadzanie przepisów wskazujących na brak zaufania do kadry zarządzającej.

Dyrektorzy i Rady Pedagogiczne w porozumieniu z Rodzicami i w świetle obowiązującego prawa oświatowego określają stosowane formy i metody pracy. Proponowana tak daleko posunięta ingerencja stwarza zagrożenie sterowania procesem dydaktycznym z zewnątrz. Sprzeciwiamy się odgórnemu wyznaczaniu tylko jednego właściwego kierunku rozwoju dla wszystkich szkół. Działamy w różnych warunkach, mamy zróżnicowane środowiska, i w oparciu o diagnozy potrafimy z powodzeniem wytyczać kierunki pracy placówek oświatowych dążąc do jak najlepszego rozwoju naszych uczniów. Nie ma naszej zgody na ograniczanie tego. Sprzeciwiamy się też stwarzaniu sztucznych biurokratycznych procedur.

W naszej opinii planowane zmiany wprowadzą zamęt i skostnienie w organizacji pracy szkół, co przełoży się na niedostateczne rozwijanie kompetencji kluczowych naszych uczniów.

W imieniu Stowarzyszenia Dyrektorów Wrocławskich Szkół Podstawowych
Zarząd Stowarzyszenia